

sedoval dr. Fuchs. Glejte te norce! Čeravno je večina avstrijskega ljudstva slovanska, so vendar izvolili poštenega katoliškega Nemca v predsednika; toda pruska Schönererjeva garda vendar ni zadovoljna. Ti ljudje bi rajši bili že danes Prusi, kakor jutri.

Predsednik dr. Fuchs je tudi omenil, da sklep, ki ga je napravil državni zbor dne 25. novembra 1897, da se imajo kričaći, če treba, tudi s silo zapoditi iz državnega zbora, ni zdaj več veljaven. Toda oglašili so se k besedi dr. Pergelt, dr. Steinwender, grof Stürgh, socijalni demokrat Daszynsky, Wolf, dr. Lueger in Schönerer, ki so izrekli v imenu tovarišev, da dne 25. novembra se ni napravil veljaven sklep, da to je bilo le nasilstvo, ki se je godilo nad kričaćimi poslanci, da, Schönerer je stavil predlog, naj državni zbor izreče, da zdajšnji predsednik in takratni podpredsednik, dr. Fuchs se ima zapreti v državno ječo, ker je tudi zakrivil ta sklep. Predsednik dr. Fuchs, dobra duša, je dal glasovati o tem predlogu, jeli ga naj zaprejo v ječo. Toda izmed 400 poslancev se jih je le — pet Schönererjancev vzdignilo zanj. Schönerer pa je ves razdivjan kričal v eno mer: «Dr. Fuchs pa vendar sodi v ječo». Ali nihče se ni zmenil za to krokanje divjega pijanca.

Thunov program.

Slednjč se je oglašil k besedi novi ministerski predsednik grof Thun. Moža sodijo kot prav pametnega in srčnega, če tudi ne kot posebno učenega. Prebral nam je načrt, po katerem želi vlada postopati. Držal se bo teh-le vodil: 1) Želi, naj državni zbor mirno deluje na blagor vsem avstrijskim narodom. Tega mirnega sodelovanja je posebno zdaj treba, ko se mora skleniti pogodba z Ogersko. 2) Njegova vlada hoče skazovati pravico vsem narodom ter skrbeti, da se olajšajo bremena vsem stanovom in je imenoval med temi tudi kmete. Res lepe besede! A takih besed smo slišali že mnogo! Nato so se oglašili mnogi poslanci k besedi: dr. Steinwender, dr. Pergelt, Zeller in Wolf, ki niso zadovoljni z besedami ministerskega predsednika. Po njihovem mnenju bi bil moral novi ministerski predsednik odpraviti strašne krivice, ki se godijo Nemcem vsled jezikovnih naredb, potem bi se dalo govoriti dalje v blagor ljudstva. Wolf je rekel: «Dokler ne bo nemščina državni jezik, tako dolgo ni mira v Avstriji». Sklenilo se je torej, da se je v naslednji seji — v sredo — vršil razgovor o programu (načinu vladanja) nove vlade.

Ta dva kipa predstavljata zgoraj imenovana moža, namreč mejnega grofa Henrika, ki je na Moravskem vladal okoli leta 1200., in kralja Ljudovika. Oba vladarja sta pripomogla največ, da je Marijino Celje zaslovelo. Moravski grof Henrik pa njegova soproga sta bila hudo vžbolela. V svojih križih sta prosila za pomoč Marijo. Ta prošnja ni ostala brez uspeha. Nanagloma sta oba ozdravela popolnoma. Po posebnem naročilu božjem sta se prišla zahvaljevat na Štajarsko, v planinski kraj, ki danes slovi pod imenom Marijino Celje. Tudi kralj Ljudovik je leta 1363. iskal pomoči pri Mariji; ta mu dala pogum, da je z 12.000 svojih vojakov upal iti nad grozovite Turke, katerih je po številu petkrat več prihrumelo na Ogersko, in sovražnika je srečno premagal. V zahvalo je Ljudovik s svojimi vojniki potem šel na božjo pot v Marijino Celje. Mejni grof Henrik in kralj Ljudovik, ki sta kraj obiskala in tam cerkve zidala, torej zaslužita, da še sedaj pri cerkvi stojita v podobi in romarjem takorekoč govorita: «V potrebah zatekajte se za pomoč k Mariji, ki je pomogla nama, ona tudi vaših priporočil ne bode puščala v nemar».

Smešnica. Žena: »Zelje kaj rada jem, na zelji bi smrt pojela«. — Mož: »Le jej, stara, le jej, saj ti ga privoščim!»

Deželna viničarska šola v Slovenskih goricah.

Glavni vir dohodkov prebivalcem Spodnjega Štajarja je vino. Vzemimo, da ima kmet vinograd, ki meri 2 oral. Če ga pošteno obdeluje, mu mora dajati pri našem starem trsu povprek na leto po 13 polovnjakov vina, ki je vredno, liter po 20 kr., 735 gld. Čistega dobička ostane pa, ako odračunimo za obdelovanje, dačo in druge potrebe 400 gl., 335 gld. Ali ni to lep dohodek? Če cenimo vinograd na 2000 gld., se obrestuje glavnicna po 16—17%. Nese li živinoreja, ali sadjarstvo, ali gozdarstvo toliko? Zato se ni čuditi, da se je vinarstvo po Spodnjem Štajarju tako razširilo; danes je z vinsko trto porastlih nad 40.000 oralov. Od vinogradov je v prvi vrsti zavisno blagostanje večjega dela Spodnjega Štajarja; z njimi se večina Slovencev dviga, z njimi pa tudi pada. Zatorej pa nam bodi, kjer bivamo v vinorodnih krajih, glavna skrb za vinograde!

Vladi, ki tirja davek, je dolžnost, da podpira ljudstvo v pridelovanju pridelkov, vzlasti glavnih, in sicer s tem, da snuje strokovne šole, oskrbuje boljše vrste, da uravnava davek po dohodkih, da daja po potrebi brezobrestna posojila itd. «No, vlada stori vse to», utegne se nam reči: «v Mariboru imate vinarsko in sadjarsko šolo, deželne trsnice vam prodajajo za mal denar najlepše amerikance, davek se mu zniža, kdor ima trsno uš, in brezobrestno posojilo dobi, kdor začne napravljati ameriški vinograd». Mi pa pravimo: «To je vse res, ali večina teh pripomočkov pač ima vrednost le za tistega, ki ve vsake duri in o pravem času najti, ki si ve napisati prošnjo tje in tje, skratka za tistega, ki je že bolje premeten in vaje, stiskavati uradne kljuke». Kjer so naše ljudske šole zdrave, tam si kmetje tudi vedó pomagati, in se njim godi bolje; kjer pa se ves ljubi dan mlati le blažena nemščina, tam izstopajo otroci iz šole z meglenim duhom in potrto voljo in so v praktičnem življenju reveži. «Kar pa se tiče vinarske in sadjarske šole v Mariboru», da popolnimo svoj odgovor, «ta ne služi nam, ampak Nemcem, ker je trdo nemška; mi imamo le čast, da za njo tretjino plačujemo, t. j. 5000 gl. na leto, ker mora vsako leto 15.000 gld. deželna blagajnica dostaviti». In ravno strokovne šole bi nam lahko bile v največjo korist. Zatorej pa je tudi Nemci tako uvažujejo. Zraven vinarske šole v Mariboru imajo še «deželno viničarsko šolo» blizu Lipnice, ki je prav praktično ustrojena. Šola ima namen odgajati dobre viničarje, ki svoj posel temeljito razumejo, in so torej vinorodnemu kraju prevelike vrednosti. Sprejemajo se vanjo viničarski fantje ter se v njej vadijo in učijo jedno leto. Vse je brezplačno, še dobi vsak nekaj na roko. Šola stane deželo na leto okoli 6000 gld. Taka šola bila bi za naš Spodnji Štajar pravi blagoslov, toda nimamo je. Nemci pa imajo še jedno tako šolo in sicer pri Mariboru, t. j. pri takozvanem grajščinskem vinogradu za ribniki. 2000 gld. daja za njo dežela, 3600 gld. pa štajarska hranilnica. Vrhu tega imajo Nemci še priliko, o vinarstvu se kaj naučiti na poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu. V nobeni imenovanih šol ni slišati niti besedice slovenski, torej tudi ne moremo reči, da bi katera veljala nam. Le plačevati smemo. Mi, ki imamo nad 40.000 oralov vinogradov, nimamo niti jedne šole, Nemci, ki imajo 15.000 oralov, 4, pišemo štiri. Po vsej pravici zgrabi človeka, če to premišljuje sveta jeza, da ne ve, kaj bi na to rekel. Ko bi se nam tako dobro godilo, da bi smeli metati denar skozi okno! In koliko ga moramo zmetati vsako leto Nemcem v malho! Naj se oglasi slovenski kmet, ki se sme pohvaliti s koristjo, ki mu jo je dala recimo vinarska šola v Mariboru! Če je dal sina vanjo, se mu je narodno izneveril ali vsaj slovensčine odvalil, druge dobrote, kakor trse, drevesca pa uživa gospoda, mestna in druga, ki si svoje vinograde in sadonosnike

krasno opravlja, dočim se slovenski kmet po njih ozira z golega brega solznim očesom. Kaj naj hočemo? Ali naj zahtevamo 10 vinarskih oziroma viničarskih šol?

Nemška gospoda v Gradcu in izven Gradca! Ne bodemo toliko tirjali, ker nismo vajeni, od vas pričakovati pravičnosti. Pohlevno in ponižno prosimo, da nam ustanovite jedno viničarsko šolo, kakoršno imajo Nemci pri Lipnici, pa s slovenskim učnim jezikom nekje v Slovenskih goricah. Ali ne vidite, da gladujemo, da nam preti smrt za lakoto? Kdo bode vam plačeval vsakoletno tretjino za vaše naprave, kakor gledališče, knjižnico, razne šole: srednje, meščanske, ljudske, strokovne in za drugo, če mi nikakor več ne bodemo imeli?

Naše gg. poslance pa nujno prosimo, naj se z vso silo potegnejo, da se nam šola, za katero prosimo, dovoli! Vsakdo rad živi; živeti pa more le, ako je kruha za najhujo potrebo.

Nekoliko slovenskih vinogradnikov.

Beseda za obmejne Slovence.

V obrambo ustavnih pravic slovenskega naroda se je oglašil v kranjskem deželnem zboru dne 28. februarja poslanec Ivan Hribar ter stavil poseben predlog, kako ima vlada čuvati slov. manjšino izven Kranjske. Iz njegovega lepega govora posnamemo le nekaj in sicer to:

«Obupni vzkliki doné k nam iz sosednjih dežel. Slovenec se mora boriti tam za biti ali ne biti. Po jedni strani brezobzirni Nemec, po drugi v svojih sredstvih neizbirčni Italijan pritiskata nanj z vso močjo. V tej borbi pa je osamljen. Le dobra njegova pravica in domovinska ljubezen sta mu pomočnici. Vlada, ki bi pred vsem poklicana bila, jemati ga v zaščito in braniti ga pred nasiljem, gleda samopašnemu Neronu jednako v areno, pričakujoč morda celo, da jej zadoni nasproti Slovenstva poslednji vzklik: «Ave, morituri te salutant!» Kaj čuda torej, ako obmejni Slovenci obračajo svoje oči zaupljivo k nam, pričakujoč, da jim iz središča Slovenije pride pomoč v nevarnem boju. In te pomoči so tembolje potrebni, ker ravno v naših dneh valovi politične strasti pluskajo tako visoko, ko še nikdar, odkar smo deležni postali ustavnega življenja».

Pojasnil je nato g. govornik temeljito, kako se godi Slovincem izven Kranjske in Hrvatom v Istri ter sklenil:

«Dolžnost naša je torej v ožgled teh dejstev bila, ko se nemški živelj zbira k odločilnemu naskoku na avstrijsko Slovanstvo, da sedaj, ko laški živelj kar besni proti Slovincem in Hrvatom v Istri, v Trstu in na Goriškem, povzdignemo svoj glas za rodne si brate, in da vlado spomnimo njene dolžnosti. Ravno te dni je objavila «Edinost» nekaj razglasov, katere so cesarske oblasti v letu 1848. izdale slovenskemu kot «državi in dinastiji zvesto udanemu narodu, na čegar hrabrost se je vedno zanašati». Pol stoletja je preteklo od tedaj, in kaj smo doživeli? Onim, proti katerim so nas cesarski uradi leta 1848. klicali na pomoč, izročili so ravno ti uradi kasneje vso moč; dali so jim celo priliko tlačiti naš rod. Zvesti Slovenec pa je pozabljen. Ali se res hoče na vsak način vzbuditi prepričanje, da se zvestoba povrača vselej s preziranjem?»

Gospoda moja! V interesu države bilo bi to obžalovati; v interesu države, katera nas bode na jugu še krvavo potrebovala. Zato pa vzdigamo svoj glas, dokler še ni prepozno, in resno pozivljamo vlado, da nas stori deležne ravnopravnosti in da nas štiti samopašnosti naših sosedov. Ako pozna svojo nalogo, ako res ni še s slepoto udarjena, storila bode to. Pot, po kateri se k temu dospé, pa jej je daná. S podobnimi sredstvi, s katerimi štiti nemško manjšino na Češkem,

ščiti naj manjšine — pa naj si že bodo slovenske, nemške ali laške — na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem ali Primorskem. Le po tej poti pride se do sreče Avstrije».

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ministri grof Thun, dr. Kaizl in Bärnreither so bili v soboto v Budapešti; razgovarjali so se z ogerskimi tovariši o avstro-ogerski pogodbi. — Pri občinskih dopolnilnih volitvah v III. razredu so zopet zmagali krščanski antisemiti. Zaman so se zvezali liberalci in Schönererjanci.

Štajarsko. Graška konjska železnica ali tramvaj je imela lani nad 90 tisoč gl. čistega dobička, in vendar so njeni služabniki sila slabo plačani, dasi se na dan trudijo po 14 do 16 ur. Ta železnica je namreč v židovskih rokah.

Koroško. Nemški «šulverein» deli po slov. krajih Judeževne groše ter namerava blizu vrle slov. velikovške šole postaviti nemško učilnico, prav za prav mučilnico za slovenske otroke. — Celovška trgovinska šola je dobila že od ministerstva pravico javnosti.

Kranjsko. V petek sta «Slovenec» in «Slov. Narod» objavila spravne točke. — V Ljubljani se je ustanovila «Gospodarska zveza» za vse slov. pokrajine. — Vlada je že izvolila odbor, ki bode vodil zidanje nove višje gimnazije v Ljubljani.

Primorsko. «Šolski dom» začnejo zidati v Gorici. Goriški Slovenci so res občudovanja vredni, ker toliko žrtvujejo za svojo deco. — Pri Sv. Jakobu v Trstu bodo po veliki noči spet uvedene slov. pridige.

Ogersko. Dne 15. marcija so slavili punt 48. leta. Madjari so si bili povsod navdušeni, ali preseneteni so vendar bili, ko so se jim pridružili socialni demokratje, ki so na več krajih dobili prvo besedo ali pa so začeli krvavi pretep.

Vnanje države.

Rim. Oni dan se je sv. očetu poklonil bivši naš ministerski predsednik, grof Badeni, s svojo soprogo. — O jubileju so papežu Leonu XIII. častitali tudi laški katoliški časnikarji. Papež so jih lepo pohvalili ter jim pripravili, naj vedno složno delujejo.

Italijansko. O Crispijevih sleparijah razpravlja te dni parlament ali državni zbor. Crispi, bivši ministerski predsednik, ima dovolj krivic na svoji vesti, vendar pa ga večina parlamenta ne bo izročila sodišču. Vrana vrani očij ne izkljuje, framason framasonu tudi ne.

Francosko. Volitve v državni zbor bodo dne 8. maja. — Vlada je nekaj mornarice poklicala pod orožje. Ta mobilizacija je bojda samo za poskušnjo.

Nemško. Dotični odsek državnega zbora je v drugem branju sprejel predlog o povečanju vojne mornarice. Včeraj je o tem začela razpravljati poslanska zbornica. Predlog bo gotovo tudi tukaj vsprejet, ker je večina katoliškega centra zanj pridobljena. Radovedni smo, kaj bodo katoličani za to uslugo dobili.

Srbsko. Srbski kralj Aleksander je nekoliko zbolel, njegov oče Milan, zdaj najvišji poveljnik armade, pa dela proti Bolgariji zgago, da še utegne priti do vojske. Je-li Milan že pozabil, da je bil jeseni 1885 pri Slivnici od Bolgarov pošteno tepen?

Turško. Razun Nemčije so se vse evropske velevlasti izrekle za to, naj postane grški princ Jurij guvernér na Kreti. — Sultan je vendar enkrat iz grške Tesalije poklical nekaj vojakov in sicer jedno divizijo, ter jo poslal proti bolgarski meji.

Cerkvene zadeve.

Knezoškofu Jakobu v slovo!

(Iz Ljubljane, koncem svečana).

(Dalje.)

Odgoja naše mladine je zadnja leta prišla zeló že v roke redovnic. Upati smemo, da se ta vpliv še bolj razširi in utrdi v blagor našega mladega naraščaja. Pred vsem pa moramo skrbeti in delati na to, da se čim preje v dejanje izpremeni krasna ideja škofova: katoliška gimnazija v rokah očetov jezuitov.

Za vladanja knezoškofa dr. Missije so se tudi ljudski misijoni po deželi in v mestih pridno obhajali. Vodili so jih jezuitje in lazaristi. Kako blagodejno in mogočno je vplivalo to na prepored verskega mišljenja in življenja med narodom, vedo povedati duhovniki, ki so to skusili; upliv misijonov se kaže tudi v javnem političnem življenju.

Poudarjal sem že poprej, da se knezoškof dr. Missia odlikuje pred vsemi svojimi predniki na ljubljanski stolici zlasti s svojim pristnim dušnopastirskim delovanjem. Povo-dom kanoničnih vizitacij in za časa birmovanja je obiskal celo najskrajnejše, najtežje pristopne župnije na visokih hribih in tudi mnoge podružnice. Večkrat je po dvakrat na dan delil zakrament sv. birme in povsod sam pridigoval. Ni čuda, da se je včasih bolan samega truda in potovanja vrnil domov. A niti bolezen ga ni ovirala v tem uzornem dušnopastirskem delovanju. Udeleževal se je tudi rad raznih cerkvenih slovesnostij, katere so priredila semtertje katoliška društva. Kako blagodejen utis je naredilo to vselej na duhovnike in na ljudstvo, skušali smo v raznih priložnostih. Dá, knezoškof dr. Missija je bil ne le škof, temveč tudi prvi, neumorno delavni dušni pastir, vzgled vsem župnikom in kaplanom, kako se je treba nesebično požrtvovalno truditi v zveličanje duš. In uprav po tem delovanju svojem je postal on ljubljeneč kranjskega ljudstva, katero ga bo ohranilo v najblazjem, hvaležnem spominu!

III.

Leon XIII. poudarja zopet in zopet, da sedanji čas tirja od duhovnikov več nego je tirjal sploh kateri poprej. Treba je delovati ne le v cerkvi, temveč tudi zunaj nje. S tem se je naložilo duhovščini osodepolno breme, ker duhovnik, ki je po stanu svojem zavezan, da se posvetnemu hrupu odteguje, primoran je vsled neugodnih časovnih razmer podati se med ljudstvo, v hrupne zборе in tam braniti pravdo sv. cerkve in zatiranega ljudstva. Osodepolna naloga je to za vsakega duhovnika, sem rekel. Duhovnik ostane človek tudi kot duhovnik in v vsakdanjem posvetnem življenju in vrvenju, v katero se mora podajati, pripeti se lahko, da trpi njegov stanovski ugled, da si nakoplje celo mržnjo mnogih ljudij. Stvar je torej silno kočljiva, odijozna; a ni drugače, časa tok tirja sedaj od duhovščine tudi to hudo žrtev!

Ko je ubogo ljudstvo v gmotnem oziru zapuščeno tako rekoč od celega sveta in prepuščeno sebi in oderuhom na milost in nemilost, mora mu duhovnik tudi v telesnih stiskah pomagati in svetovati, kolikor more.

Po opominu in navodilu sv. očeta se je vnelo povsod po katoliškem svetu živahno delovanje duhovščine na socialnem polju. Smelo pa trdim, da je malo škofij na svetu, kjer bi se krščansko-socialno delovanje duhovščine tako hitro in tako močno razvilo in ukrepilo, nego ravno v naši ljubljanski škofiji. In vse to je delo prevzvišene knezoškofa, kateremu so navodila Leonova sveta. Kako mogočno in obsirno se je ustanovila kat. organizacija na Kranjskem!

Podlago vsemu temu pa je postavil katoliški shod leta 1892., za katerega mora ves narod slovenski našemu vzornemu knezoškofu večno hvaležen biti! Kje bi mi Slovenci zdaj bili, kam bi že zašli na krivi poti, ko bi si pravočasno ne predrugačili svojih korakov!

V svrhu katoliško-narodne organizacije se je ustanovilo leta 1888. katoliško tiskovno društvo s katoliško tiskarno v Ljubljani. V njej se natiskuje cela vrsta raznih strogo katoliških časnikov in knjig. «Slovenec», «Domoljub», «Glasnik», «Venec», itd. nosijo zdrave ideje med ljudstvo.

Leta 1896. se je ustanovila tudi «Leonova družba», ki ima namen s svojim glasilom «Obzornikom» zbirati okoli sebe učeni slovenski svet. «Umetniško društvo» pospešuje domačo, zlasti cerkveno umetnost.

Za delavske stanove so se ustanovila mnoga delavska, rokodelska, obrtna, mladeniška, izobraževalna društva, ki varujejo svoje člane duševnega in gmotnega propada. Razven tega so se osnovale in se še snujejo kmetijske in obrtne zadruge, posojilnice, hranilnice, konsumna društva, itd. vse v blagor propadajočega ljudstva. Na zunaj pa družijo in veže vse dobromisleče katoliške može kranjsko katoliško politično društvo s središčem v Ljubljani, hkrati z raznimi drugimi političnimi društvi, ki so ustanovljena za posamne okraje.

Poleg teh novoustanovljenih društev pa so tudi vsa starejša dobredelna društva, na pr. Vincencijeva družba, gospejino društvo itd. v svojem delokrogu kar najuspešnejše delovala.

To živahno in iskreno katoliško gibanje seveda ni ugajalo in še sedaj ne ugaja slovenskim naprednjakom, onim možem, ki nosijo sicer še slovensko ime, a so duha slovenskega že davno se znebili in sedaj le s tem hočejo naš narod osrečiti, da mu čim preje vcepijo tujega duha, ki pa je pristno slovenskemu naravnost nasproten, in zato zanj škodljiv ter naravnost poguben.

Knezoškof dr. Missia se je z vso energijo uprl takemu pačenju slovenskega ljudstva. Neustrašeno, ne glede niti na desno niti na levo je zasledoval svoj smoter, in duhovščina mu je stala zvesto ob strani. Za vsa ta blaga dela, za najboljše namene pa je žel apostolski mož z nasprotne strani le preganjanje, natolcevanje in najgrše psovanje. Pomislimo le nekaj let nazaj! Poglejmo v zadnje letnike «Slovenskega Naroda» in «Rodoljuba»! Koliko ostudnih psovok je padalo na njegovo vzvišeno osebo, kako grdo in odurno so se sumničala najblazja dela njegova, kako so se natolcevali njegovi dobrototni nameni! A čemu bi odpiral iz nova rane, ki so se komaj zacelile? Zadosti naj bo, da sem na to le opozoril! S svojim višjim pastirjem je trpela tudi duhovščina. A z veseljem je trpela najhujše udarce, samo da je videla zmagojočo pošteno, sveto stvar. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Sadeži naših vrtov.

(Konec.)

Ker smo že pri tem, moramo reči, da najzgodneje nam treba sejati seme za zeljne sadike (flance). Pri tem semenu posebno svarim, da se le iz zanesljivih rok kupuje, ako pa je doma pridelano, da se ne zamenja s semenom od repe, kateremu je za las podobno. Najbolje je vselej pri spravljanju tega in vseh podobnih si semen, na zavitek zapisati ime semena. Toliko vsled tega, ker je že mnogo gospodinj mesto zeljnih sadik, vsejalo — repo, kar je pač dvojna, prej omejena škoda.

Poleg zeljnih sadik nam je tudi skrbeti za druge, zlasti peso, katere sadike se pozneje zasade kakor rob okoli kapusa in v jeseni prav izvrsten pridelek dajejo. Enako je s kolerabo, solato endivijo (katera se pa še le o Kresu seje, sicer raste le v vrh) in drugimi. Sploh je takim sadežem, ki se morajo presajati, vrt nekaka pestunja, v katerega rokah dospejo do moči, ki jo med drugim zelenjem potrebujejo.

Ako ni pravega prostora drugje, mora se tudi za vrtu v kakem kotu odločiti gaedice